

Υπόθεση C-235/19

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία κατάθεσης:

8 Μαρτίου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Court of Appeal (Ηνωμένο Βασίλειο)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

5 Μαρτίου 2019

Εκκαλούσες:

United Biscuits (Pensions Trustees) Limited

United Biscuits Pension Investments Limited

Εφεσίβλητοι:

Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs

Τρίτη 5 Μαρτίου 2019

To Court of Appeal (εφετείο)

κατόπιν εφέσεως κατά αποφάσεως του High Court of Justice (πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, Ηνωμένο Βασίλειο)

Τμήμα εμπορικών και λοιπών ιδιωτικών διαφορών

Πινάκιο φορολογικών διαφορών

[παραλειπόμενα]

Στην υπόθεση

1. United Biscuits (Pensions Trustees)
2. United Biscuits Pension Investments Limited

εκκαλούσες/ενάγουσες

- κατά -

The Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (φορολογικής και τελωνειακής αρχής του Ηνωμένου Βασιλείου)

εφεσίβλητης/εναγομένης

[παραλειπόμενα]

Διατάσσει:

1. Να παραπεμφθούν τα ζητήματα που εκτίθενται στο συνημμένο παράρτημα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με το άρθρο 267 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
2. Να ανασταλεί η πρόοδος της παρούσας δίκης μέχρι την έκδοση της αποφάσεως του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί των τιθεμένων ζητημάτων ή μέχρις ότου το παρόν δικαστήριο διατάξει άλλως.
3. [παραλειπόμενα]. [οδηγίες για την αποστολή της διατάξεως στο Δικαστήριο].
4. [παραλειπόμενα]. [σελ. 1 του πρωτοτύπου]

Παράρτημα της διατάξεως περί παραπομπής

Προς το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εισαγωγή

1. Με την παρούσα αίτηση προδικαστικής αποφάσεως το Court of Appeal of England and Wales (Civil Division) [εφετείο (Αγγλία και Ουαλία) (πολιτικό τμήμα)] ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει το πεδίο της απαλλαγής την οποία προβλέπει το άρθρο 135, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2006, σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας (ΕΕ 2006, L 347, σ. 1, στο εξής: οδηγία περί ΦΠΑ), και, προηγουμένως, το άρθρο 13, Β, στοιχείο α', της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών – Κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας: ομοιόμορφη φορολογική βάση (ΕΕ ειδ. έκδ. 09/001, σ. 49, στο εξής: έκτη οδηγία) (αμφότερες συλλήβδην στο εξής: οδηγίες περί ΦΠΑ), το οποίο προβλέπει ότι τα κράτη μέλη απαλλάσσουν «τις ασφαλιστικές εργασίες
[...]
2. Η παρούσα αίτηση υποβάλλεται στο πλαίσιο αγωγής που ασκήθηκε από την United Biscuits (Pension Trustees) Limited και την UB Pension Investments

Limited κατά των Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (φορολογικής και τελωνειακής αρχής του Ηνωμένου Βασιλείου, στο εξής: HMRC).

Οι διάδικοι

3. Η United Biscuits (Pension Trustees) Limited είναι ο trustee (διαχειριστής) του United Biscuits Pension Fund, ενός επιχειρησιακού συνταξιοδοτικού συστήματος καθορισμένων παροχών για τους εργαζομένους της United Biscuits (UK) Ltd, του είδους που απασχόλησε το Δικαστήριο στην υπόθεση Wheels Common Investment Fund Trustees Ltd κ.λπ. (C-424/11, EU:C:2013:144)¹. [σελ. 2 του πρωτοτύπου]
4. Η UB Pension Investments Limited είναι ο πρώην trustee του UB Pension Investment Fund, ενός ταμείου συλλογικών επενδύσεων στο οποίο επενδύθηκαν τα στοιχεία του ενεργητικού του ως άνω συνταξιοδοτικού συστήματος από το έτος 1989 έως το έτος 2006.
5. Οι ενάγουσες έχουν ασκήσει την αγωγή για λογαριασμό των ιδίων και των δικαιωπαρόχων τους, πρώην διαχειριστών του συνταξιοδοτικού ταμείου και του ταμείου επενδύσεων. Οι δύο ενάγουσες και οι δικαιωπάροχοί τους θα αναφέρονται στο εξής ως trustees.
6. Η HMRC είναι αρμόδια για την είσπραξη και διαχείριση του ΦΠΑ στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Τα πραγματικά περιστατικά και το αντικείμενο της δίκης

7. Τα διαπιστωθέντα πραγματικά περιστατικά είναι τα εξής:
  - α. Η ημερομηνία ασκήσεως της αγωγής είναι η 18η Μαρτίου 2014. Η αγωγή ασκήθηκε από τους trustees προκειμένου να ανακτηθούν από την HMRC τα ποσά τα οποία οι trustees κατέβαλαν για ΦΠΑ σε διάφορους διαχειριστές επενδύσεων επί των αμοιβών τους για την παροχή υπηρεσιών διαχείρισεως κεφαλαίων συνταξιοδοτικών ταμείων (στο εξής: υπηρεσίες διαχείρισεως κεφαλαίων). Η αγωγή αφορά το χρονικό διάστημα από την 1η Ιανουαρίου 1978 έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2013.
  - β. Οι επίμαχες υπηρεσίες διαχείρισεως κεφαλαίων οι οποίες παρασχέθηκαν στους trustees συνίστανται στη διαχείριση επενδύσεων εξ ονόματος των τελευταίων. Οι διαχειριστές επενδύσεων δεν συνάπτουν σύμβαση με τους

¹ Στην υπόθεση Wheels, το Δικαστήριο έκρινε ότι η παροχή των επίμαχων υπηρεσιών δεν απαλλάσσεται από τον ΦΠΑ ως διαχείριση «αμοιβαίου κεφαλαίου» κατά την έννοια του άρθρου 13, Β, στοιχείο δ', σημείο 6, της έκτης οδηγίας και του άρθρου 135, παράγραφος 1, στοιχείο ζ', της οδηγίας περί ΦΠΑ, χωρίς όμως να έχει προβληθεί ισχυρισμός σχετικός με την απαλλαγή κατά το άρθρο 135, παράγραφος 1, στοιχείο α'.

trustees με αντικείμενο την παροχή οποιασδήποτε μορφής αποζημιώσεως σε περίπτωση επελεύσεως του κινδύνου.

- γ. Στους εν λόγω διαχειριστές επενδύσεων συγκαταλέγονται εταιρίες που έχουν λάβει άδεια για την άσκηση ασφαλιστικών εργασιών σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις των εκάστοτε εν ισχύ Insurance Companies Acts (νόμων του Ηνωμένου Βασιλείου περί ασφαλιστικών εταιριών) (στο εξής: ασφαλιστές), καθώς και εταιρίες που δεν έχουν λάβει την εν λόγω άδεια (στο εξής: μη ασφαλιστές), αλλά τους έχει χορηγηθεί άδεια από τις αρμόδιες ρυθμιστικές αρχές του χρηματοπιστωτικού τομέα για την παροχή των επίμαχων υπηρεσιών διαχείρισεως κεφαλαίων. Στην παρούσα αγωγή, κρίσιμο στοιχείο είναι το αν η παροχή υπηρεσιών διαχείρισεως κεφαλαίων από μη ασφαλιστές υπόκειται σε ΦΠΑ, ή αν η εν λόγω παροχή εμπίπτει στις απαλλασσόμενες «ασφαλιστικές εργασίες» κατά την έννοια των οδηγιών περί ΦΠΑ.
- δ. Η νομοθεσία που μεταφέρει στην εσωτερική έννομη τάξη την απαλλαγή των «ασφαλιστικών εργασιών» που προβλέπεται από το άρθρο 13, Β, στοιχείο α', της έκτης οδηγίας και από το άρθρο 135, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας περί ΦΠΑ παρατίθεται κατωτέρω, στις παραγράφους 14 επ. **[σελ. 3 του πρωτοτύπου]**

Κατά το χρονικό διάστημα που αφορά η αγωγή, η HMRC εφάρμοζε τις εν λόγω διατάξεις του εσωτερικού δικαίου (όσον αφορά τις υπηρεσίες διαχείρισεως κεφαλαίων οι οποίες αποτελούν το αντικείμενο της υπό κρίση διαφοράς) ως εξής:

- i. Η παροχή υπηρεσιών διαχείρισεως κεφαλαίων σε συνταξιοδοτικά ταμεία καθορισμένων παροχών από μη ασφαλιστές υπέκειτο σε ΦΠΑ με τον συνήθη συντελεστή.
- ii. Η παροχή υπηρεσιών διαχείρισεως κεφαλαίων σε συνταξιοδοτικά ταμεία καθορισμένων παροχών από ασφαλιστές² απαλλασσόταν από τον ΦΠΑ.
- ε. Κατά τους ισχυρισμούς των trustees, η παροχή υπηρεσιών διαχείρισεως κεφαλαίων πρέπει να απαλλάσσεται ως ασφαλιστική εργασία κατά την

² Πριν από την 1η Ιανουαρίου 2005, η διαφορετική, από άποψη καταλογισμού ΦΠΑ, μεταχείριση των υπηρεσιών διαχείρισεως κεφαλαίων οι οποίες παρέχονταν από (i) ασφαλιστές και (ii) μη ασφαλιστές επιβαλλόταν από νόμο του Ηνωμένου Βασιλείου, ο οποίος περιόριζε την απαλλαγή από τον ΦΠΑ στις ασφαλιστικές εργασίες που παρέχονταν από ασφαλιστές αδειοδοτημένους υπό αυτή την ιδιότητά τους. Μετά την τροποποίηση της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου, με ισχύ από την εν λόγω ημερομηνία, διά της οποίας ήρθη ο περιορισμός που ίσχυε όσον αφορά την απαλλαγή από τον ΦΠΑ για τις ασφαλιστικές εργασίες με βάση το καθεστώς του παρόχου, η διαφορετική μεταχείριση δεν επιβαλλόταν πλέον από νόμο του Ηνωμένου Βασιλείου. Στην πράξη, ωστόσο, καθ' όλο το χρονικό διάστημα το οποίο αφορά η αγωγή των trustees, η HMRC συνέχισε να μεταχειρίζεται ως απαλλασσόμενες τις υπηρεσίες διαχείρισεως κεφαλαίων όταν αυτές παρέχονταν από ασφαλιστές.

έννοια του άρθρου 135, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας περί ΦΠΑ (και, προηγουμένως, του άρθρου 13, Β, στοιχείο α', της έκτης οδηγίας). Συγκεκριμένα:

- i. Η παροχή υπηρεσιών διαχείρισεως κεφαλαίων, τόσο από ασφαλιστές όσο και από μη ασφαλιστές, αποτελεί παροχή υπηρεσίας που περιλαμβάνεται στις ασφαλιστικές εργασίες κατά την έννοια των ασφαλιστικών οδηγιών (όπως οι οδηγίες αυτές παρατίθενται κατωτέρω, στις παραγράφους 16 έως 19).
  - ii. επικουρικά, η παροχή υπηρεσιών διαχείρισεως κεφαλαίων από ασφαλιστές αποτελεί ασφαλιστική δραστηριότητα κατά την έννοια των ασφαλιστικών οδηγιών, η οποία επομένως πρέπει να απαλλάσσεται από τον ΦΠΑ· υπό τις περιστάσεις αυτές, η αρχή της φορολογικής ουδετερότητας επιβάλλει την ίδια φορολογική μεταχείριση για τις παρεχόμενες από μη ασφαλιστές υπηρεσίες διαχείρισεως κεφαλαίων.
- στ. Επομένως, οι trustees υποστηρίζουν ότι οι υπηρεσίες διαχείρισεως κεφαλαίων θα έπρεπε να έχουν τύχει απαλλαγής από τον ΦΠΑ, αλλά καθ' όλο το κρίσιμο χρονικό διάστημα η νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου, όπως εφαρμόζοταν και/ή ερμηνευόταν από την HMRC, δεν προέβλεπε την απαλλαγή αυτή για τις παρεχόμενες από μη ασφαλιστές υπηρεσίες διαχείρισεως κεφαλαίων, όπως επέβαλλαν οι οδηγίες περί ΦΠΑ. **[σελ. 4 του πρωτοτύπου]**
- ζ. Κατά τον κύριο ισχυρισμό της HMRC, η παροχή υπηρεσιών από μη ασφαλιστές δεν αποτελεί ασφαλιστική εργασία κατά την έννοια των οδηγιών περί ΦΠΑ και δεν απαλλάσσεται σύμφωνα με τις εν λόγω οδηγίες, οπότε ορθώς επιβαλλόταν ΦΠΑ επί της παροχής των υπηρεσιών διαχείρισεως κεφαλαίων. Περαιτέρω, η HMRC ισχυρίζεται ότι η εκ μέρους της μεταχείριση, στο παρελθόν, των παρεχόμενων από ασφαλιστές υπηρεσιών διαχείρισεως κεφαλαίων ως απαλλασσόμενης παροχής υπηρεσιών ασφαλίσεως ήταν εσφαλμένη, και ότι η εν λόγω παροχή υπηρεσιών έπρεπε να υπόκειται στον φόρο (στην περίπτωση κατά την οποία η παροχή δεν αφορούσε αμοιβαία κεφάλαια).
8. Οι trustees επιδιώκουν την ανάκτηση των ποσών που κατέβαλαν για ΦΠΑ απευθείας από την HMRC, υπό περιστάσεις κατά τις οποίες υποστηρίζουν ότι:
- α. έχουν καταβάλει αχρεωστήτως ΦΠΑ στους μη ασφαλιστές παρόχους τους·
  - β. έχουν άμεσης εφαρμογής δικαίωμα απαλλαγής, με παρεπόμενο δικαίωμα προς ανάκτηση του αχρεωστήτως καταβληθέντος ΦΠΑ·
  - γ. θα ήταν πρακτικά αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερής η ανάκτηση από τους μη ασφαλιστές παρόχους τους, διότι κατά το εσωτερικό δίκαιο του Ηνωμένου

Βασιλείου οι trustees δεν έχουν δυνάμενη να ευδοκιμήσει αξίωση κατά αυτών των παρόχων τους· και

- δ. ως εκ τούτου, έχουν το δικαίωμα να διεκδικήσουν τον αχρεωστήτως καταβληθέντα ΦΠΑ απευθείας από την HMRC.
9. Η HMRC αμφισβητεί το δικαίωμα των trustees για την ως άνω ανάκτηση, για λόγους που εγείρουν ζητήματα δικαίου της Ένωσης και ζητήματα εσωτερικού δικαίου, τα οποία δεν αφορούν την παρούσα αίτηση προδικαστικής αποφάσεως.
10. Με απόφασή του της 30ής Νοεμβρίου 2017, το High Court (πρωτοβάθμιο δικαστήριο) απέρριψε την αγωγή των trustees και έκρινε (μεταξύ άλλων) ότι οι υπηρεσίες διαχειρίσεως κεφαλαίων οι οποίες παρέχονταν από μη ασφαλιστές δεν απαλλάσσονταν από τον ΦΠΑ κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα: βλ. σκέψεις 35 έως 100 της αποφάσεως του δικαστή Warren, καθώς και ότι δεν ήταν αναγκαία η υποβολή προδικαστικού ερωτήματος στο Δικαστήριο επί του ζητήματος αυτού, το οποίο το High Court (πρωτοβάθμιο δικαστήριο) θεώρησε *acte clair*: βλ. σκέψεις 101 έως 104 και 245 της αποφάσεως.
11. Οι trustees άσκησαν ενώπιον του Court of Appeal (εφετείου) έφεση κατά της αποφάσεως του High Court (πρωτοβαθμίου δικαστηρίου).
12. Μετά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 19ης και 20ής Φεβρουαρίου 2019, το Court of Appeal (εφετείο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να ζητήσει από το Δικαστήριο την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως επί [σελ. 5 του πρωτοτύπου] του ερωτήματος αν οι παρεχόμενες από μη ασφαλιστές υπηρεσίες διαχειρίσεως κεφαλαίων απαλλάσσονται από τον ΦΠΑ κατά το δίκαιο της Ένωσης.
13. Τα εθνικά δικαστήρια δεν έχουν ακόμη εκφέρει κρίση σχετικά με το αν οι παρασχεθείσες υπηρεσίες διαχειρίσεως κεφαλαίων από ασφαλιστές και από μη ασφαλιστές ήσαν πανομοιότυπες ή αρκούντως όμοιες, για τους σκοπούς της αρχής της φορολογικής ουδετερότητας σε περίπτωση που η αρχή αυτή έχει εφαρμογή: βλ. σκέψεις 93 έως 99 της αποφάσεως του δικαστή Warren.

Παρατιθέμενες διατάξεις

(α) Δίκαιο της Ένωσης

ΦΠΑ

14. Η παρούσα δίκη αφορά χρονικά διαστήματα κατά τα οποία έχουν εφαρμογή *ratione temporis* δύο οδηγίες, η έκτη οδηγία και η οδηγία περί ΦΠΑ, αλλά οι σχετικές διατάξεις των δύο αυτών οδηγιών έχουν πανομοιότυπο περιεχόμενο.

15. Το άρθρο 135, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της οδηγίας περί ΦΠΑ (πρώην άρθρο 13, Β, στοιχείο α΄, της έκτης οδηγίας) προβλέπει ότι τα κράτη μέλη απαλλάσσουν:

«(α) τις ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές εργασίες, στις οποίες περιλαμβάνονται οι συναφείς με αυτές παροχές υπηρεσιών, που πραγματοποιούνται από τους ασφαλιστές και ασφαλιστικούς πράκτορες».

Ασφάλιση

16. Η πρώτη οδηγία 73/239/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 1973, περί συντονισμού των νομοθετικών κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ανάληψη δραστηριότητας πρωτασφάλισης, εκτός της ασφάλισης ζωής, και την άσκηση αυτής (ΕΕ ειδ. έκδ. 06/001, σ. 157), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 84/641/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 10ης Δεκεμβρίου 1984 (ΕΕ 1984, L 339, σ. 21, στο εξής: πρώτη οδηγία περί γενικών ασφαλίσεων) περιελάμβανε ταξινόμηση κατά κλάδους των δραστηριοτήτων πρωτασφάλισης ή ασφάλισης ατυχημάτων (άρθρο 1, παράγραφος 3, και παράρτημα), εξαιρώντας από το πεδίο εφαρμογής της ορισμένες «ασφαλίσεις» (άρθρο 2, σημείο 1). Η διαχείριση κεφαλαίων συνταξιοδοτικών ταμείων δεν ταξινομούνταν ως κλάδος ασφάλισης, ούτε περιλαμβανόταν στις εξαιρούμενες «ασφαλίσεις». Το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, της πρώτης οδηγίας περί γενικών ασφαλίσεων επέβαλλε στις αδειοδοτημένες ασφαλιστικές επιχειρήσεις να «περιορίζουν τον σκοπό τους στην ασφαλιστική δραστηριότητα και στις εργασίες που προκύπτουν απ' ευθείας από αυτήν, εξαιρουμένης κάθε άλλης εμπορικής δραστηριότητας». **[σελ. 6 του πρωτοτύπου]**

17. Η πρώτη οδηγία 79/267/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Μαρτίου 1979, περί συντονισμού των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ανάληψη της δραστηριότητας της πρωτασφάλισης ζωής και την άσκηση αυτής (ΕΕ ειδ. έκδ. 06/002, σ. 57, στο εξής: πρώτη οδηγία περί ασφαλίσεων ζωής), είχε ως σκοπό τη ρύθμιση των δραστηριοτήτων μακροπρόθεσμης ασφάλισης (ήτοι εκείνων που δεν ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής της πρώτης οδηγίας περί γενικών ασφαλίσεων). Στις «δραστηριότητες πρωτασφάλισης» που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της πρώτης οδηγίας περί ασφαλίσεων ζωής το άρθρο 1, σημείο 2, περιελάμβανε τις «εργασίες διαχείρισης συλλογικών κεφαλαίων συνταξιοδοτήσεως», τις οποίες περιέγραφε ως «εργασίες». Οι εργασίες αυτές περιλαμβάνονταν επίσης στην κατά το παράρτημα της οδηγίας «ταξινόμηση κατά κλάδους», στο σημείο του VII:

- α. Το άρθρο 1 της πρώτης οδηγίας περί ασφαλίσεων ζωής όριζε τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία αφορά την ανάληψη και την άσκηση των κατωτέρω μη μισθωτών δραστηριοτήτων πρωτασφάλισης που ασκούνται από επιχειρήσεις οι οποίες είναι εγκατεστημένες σ' ένα Κράτος μέλος ή επιθυμούν να εγκατασταθούν σε αυτό:

1. Των ακολούθων ασφαλίσεων, εφ' όσον απορρέουν από μία σύμβαση:

(α) τον κλάδο “ζωής”, δηλαδή αυτού που περιλαμβάνει ιδίως την ασφάλιση “επιβιώσεως”, την ασφάλιση θανάτου, τη μεικτή ασφάλιση, την ασφάλιση ζωής με επιστροφή ασφαλιστρών, τη γαμική ασφάλιση, την ασφάλιση γεννήσεως·

(β) την ασφάλιση προσόδου·

(γ) τις πρόσθετες ασφαλίσεις που διενεργούνται από τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις ζωής, δηλαδή ιδίως τις ασφαλίσεις σωματικών βλαβών περιλαμβανομένης και της ανικανότητας για επαγγελματική εργασία, τις ασφαλίσεις θανάτου συνεπεία ατυχήματος, τις ασφαλίσεις αναπηρίας συνεπεία ατυχήματος και ασθενείας, εφ' όσον οι διάφορες αυτές ασφαλίσεις συνάπτονται συμπληρωματικώς προς ασφαλίσεις “ζωής”·

(δ) την ασφάλιση που ασκείται στην Ιρλανδία και στο Ηνωμένο Βασίλειο, υπό την ονομασία “permanent health insurance” (ασφάλιση ασθενείας μακράς διάρκειας, μη ακυρώσιμη).

2. Των ακολούθων εργασιών, εφ' όσον απορρέουν από μία σύμβαση, υπόκεινται στον έλεγχο των αρμοδίων για την εποπτεία των ιδιωτικών ασφαλιστικών επιχειρήσεων διοικητικών αρχών και επιτρέπονται στη χώρα ασκήσεως της δραστηριότητας:

[...]

(γ) των εργασιών διαχειρίσεως συλλογικών κεφαλαίων συνταξιοδοτήσεως, δηλαδή εργασιών που συνίστανται, για τη δεδομένη επιχείρηση, στη διαχείριση των τοποθετημένων κεφαλαίων, και ιδίως των στοιχείων του ενεργητικού που αντιπροσωπεύουν τα αποθεματικά οργανισμών, οι οποίοι καταβάλλουν [σελ. 7 του πρωτοτύπου] παροχές σε περίπτωση θανάτου, σε περίπτωση επιβιώσεως ή σε περίπτωση διακοπής ή μειώσεως δραστηριοτήτων.

(δ) των εργασιών που προβλέπονται στην περίπτωση γ', όταν συνοδεύονται από εγγύηση ασφαλίσεως που καλύπτει είτε τη διατήρηση του κεφαλαίου είτε την εξυπηρέτησή του με έναν ελάχιστο τόκο.»

β. Το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', επέβαλλε στις αδειοδοτημένες ασφαλιστικές επιχειρήσεις την υποχρέωση να «περιορίζουν τον σκοπό τους στις δραστηριότητες που προβλέπονται από την παρούσα οδηγία και στις εργασίες που απορρέουν άμεσα από αυτές, αποκλείοντας κάθε άλλη εμπορική δραστηριότητα».

γ. Το παράρτημα περιελάμβανε, στο σημείο του VII, τις «εργασίες διαχειρίσεως ταμείου ομαδικής συνταξιοδοτήσεως που προβλέπονται στο

άρθρο 1, σημείο 2, περιπτώσεις γ' και δ'» στην «ταξινόμηση κατά κλάδους».

18. Η πρώτη οδηγία περί ασφαλίσεων ζωής καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε, από 19ης Δεκεμβρίου 2002, από την οδηγία 2002/83/EK της 5ης Νοεμβρίου 2002, σχετικά με την ασφάλιση ζωής (EE 2002, L 345, σ. 1) (στο εξής: ενοποιημένη οδηγία περί ασφαλίσεων ζωής). Κατά τις διατάξεις της οδηγίας αυτής, οι εργασίες διαχείρισεως συλλογικών κεφαλαίων συνταξιοδοτήσεως εξακολουθούν να περιλαμβάνονται στις «δραστηριότητες πρωτασφαλίσεως» («εργασίες» κατά το άρθρο 2, σημείο 2). Επίσης, οι εργασίες διαχείρισεως ταμείου ομαδικής συνταξιοδοτήσεως εξακολουθούν να περιλαμβάνονται στην «ταξινόμηση κατά κλάδους»: βλ. παράρτημα I, σημείο VII, της ενοποιημένης οδηγίας περί ασφαλίσεων ζωής.
19. Η ενοποιημένη οδηγία περί ασφαλίσεων ζωής καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε, από 1ης Ιανουαρίου 2016, από την οδηγία 2009/138/EK της 25ης Νοεμβρίου 2009 σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα II) (EE 2009, L 335, σ. 1, στο εξής: οδηγία Φερεγγυότητα II). Επίσης υπό το καθεστώς της οδηγίας αυτής, οι εργασίες διαχείρισεως συλλογικών κεφαλαίων συνταξιοδοτήσεως περιλαμβάνονται στις ρυθμιζόμενες «δραστηριότητες ασφάλισης ζωής» (ως «εργασίες»: βλ. άρθρο 2, παράγραφος 3, στοιχείο β', σημείο iii), καθώς και στους «κλάδους ασφαλίσεως ζωής»: βλ. παράρτημα II, σημείο VII, της οδηγίας Φερεγγυότητα II.

(β) Νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου

ΦΠΑ

20. Κατά το σημείο 1 της ομάδας 2 του παραρτήματος 5 του Finance Act 1972 (δημοσιονομικού νόμου του 1972), όπως αναθεωρήθηκε από το VAT (Insurance) Order 1977 (διάταγμα του 1977 περί του ΦΠΑ επί των ασφαλίσεων), με χρόνο ισχύος από την 1η Ιανουαρίου 1978 έως τις 31 Δεκεμβρίου 1981, απαλλάσσεται:

«Η παροχή υπηρεσιών ασφαλίσεως και αντασφαλίσεως από αδειοδοτημένους ασφαλιστές κατά την έννοια των άρθρων 2 έως 9 του Insurance Companies Act 1974 [νόμου του 1974 περί ασφαλιστικών εταιριών]». [σελ. 8 του πρωτοτύπου]
21. Επομένως, η απαλλαγή αυτή εξηρτάτο από δύο προϋποθέσεις: (α) η πρώτη αφορούσε τη φύση της παρεχόμενης υπηρεσίας, ήτοι ασφάλιση/αντασφάλιση· και (β) η δεύτερη αφορούσε το αν ο πάροχος της υπηρεσίας είχε λάβει άδεια ασφαλιστή κατά τις διατάξεις του Insurance Companies Act 1974 (νόμου του 1974 περί ασφαλιστικών εταιριών).
22. Η διατύπωση της απαλλαγής από τον ΦΠΑ αναθεωρήθηκε, με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 1982, από το (Insurance) Order 1981 (διάταγμα του 1981 περί του ΦΠΑ επί των ασφαλίσεων) ως εξής:

«Η παροχή υπηρεσιών ασφαλίσεως και αντασφαλίσεως από τα πρόσωπα τα οποία έχουν λάβει βάσει του άρθρου 2 του Insurance Companies Act 1981 [νόμου του 1981 περί ασφαλιστικών εταιριών] άδεια ασκήσεως ασφαλιστικών δραστηριοτήτων».

23. Το αναθεωρημένο σημείο 1 της ομάδας 2 του παραρτήματος 5 του Finance Act 1972 (δημοσιονομικού νόμου του 1972) διατηρήθηκε σε ισχύ, με το ίδιο περιεχόμενο, ως σημείο 1 της ομάδας 2 του παραρτήματος 6 του Value Added Tax Act 1983 (νόμου του 1983 περί ΦΠΑ, στο εξής: ΝΦΠΑ 1983), με έναρξη ισχύος την 1η Ιανουαρίου 1983.

24. Ο ΝΦΠΑ 1983 τροποποιήθηκε, με ισχύ από την 1η Δεκεμβρίου 1990, από το Value Added Tax (Insurance) Order 1990 (διάταγμα του 1990 περί του ΦΠΑ επί των ασφαλίσεων) ως εξής:

«Η παροχή υπηρεσιών ασφαλίσεως και αντασφαλίσεως από:

(a) πρόσωπο το οποίο έχει λάβει, βάσει του άρθρου 2 του Insurance Companies Act 1982 [νόμου του 1982 περί ασφαλιστικών εταιριών], άδεια ασκήσεως ασφαλιστικών δραστηριοτήτων· ή

(b) ασφαλιστή που εδρεύει εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου, έναντι κινδύνων ή άλλων καταστάσεων που περιγράφονται στα παραρτήματα 1 και 2 του Insurance Companies Act 1982 [νόμου του 1982 περί ασφαλιστικών εταιριών]».

25. Το σημείο 1 της ομάδας 2 του παραρτήματος 6 του ΝΦΠΑ 1983 διατηρήθηκε σε ισχύ, με το ίδιο περιεχόμενο, ως σημείο 1 της ομάδας 2 του παραρτήματος 9 του Value Added Tax Act 1994 (νόμου του 1994 περί ΦΠΑ, στο εξής: ΝΦΠΑ 1994), με έναρξη ισχύος την 1η Σεπτεμβρίου 1994.

26. Η κατάσταση παρέμεινε ως ανωτέρω μέχρι τις 18 Μαρτίου 1997, όταν το σημείο 1 τροποποιήθηκε ως εξής [με το άρθρο 38 του Finance Act 1997 (δημοσιονομικού νόμου του 1997)]:

«Η παροχή υπηρεσιών ασφαλίσεως ή αντασφαλίσεως από πρόσωπο που παρέχει τις εν λόγω υπηρεσίες στο πλαίσιο

(a) ασφαλιστικών δραστηριοτήτων για τις οποίες έχει λάβει άδεια δυνάμει του άρθρου 3 ή 4 του Insurance Companies Act 1982 [νόμου του 1982 περί ασφαλιστικών εταιριών], ή

(b) δραστηριοτήτων για τις οποίες απαλλάσσεται, δυνάμει του άρθρου 2 του ως άνω νόμου, από την υποχρέωση λήψεως άδειας». [σελ. 9 του πρωτοτύπου]

27. Ο Insurance Companies Act 1982 (νόμος του 1982 περί ασφαλιστικών εταιριών) καταργήθηκε, με ισχύ από 1ης Δεκεμβρίου 1982, από το Financial Services and Markets Act 2000 (Consequential Amendments and Repeals) Order 2001

(διάταγμα του 2001 περί τροποποίησης και καταργήσεως διατάξεων του νόμου του 2000 περί χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και αγορών, στο εξής: τροποποιητικό διάταγμα του 2001), στο πλαίσιο των μεταρρυθμίσεων που ο Financial Services and Markets Act 2000 (νόμος του 2000 περί χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και αγορών) επέφερε στο ισχύον κανονιστικό πλαίσιο. Το τροποποιητικό διάταγμα του 2001 τροποποίησε τα σημεία 1 και 2 της ομάδας 2 του παραρτήματος 9 του ΝΦΠΑ 1994 ως εξής:

«1 Η παροχή υπηρεσιών ασφαλίσεως ή αντασφαλίσεως στο πλαίσιο ασκήσεως ασφαλιστικών δραστηριοτήτων από

(a) πρόσωπο που έχει λάβει άδεια δυνάμει των διατάξεων του τμήματος 4 του Financial Services and Markets Act 2000 [νόμου του 2000 περί χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και αγορών] για τη σύναψη ή την εκτέλεση συμβάσεων ασφαλίσεως·

(b) πρόσωπο που απαλλάσσεται, όσον αφορά τη σύναψη ή την εκτέλεση συμβάσεων ασφαλίσεως, βάσει διατάγματος εκδοθέντος σύμφωνα με το άρθρο 38 του παρόντος νόμου (και που κατά συνέπεια μπορούν να συνάπτουν ή να εκτελούν συμβάσεις ασφαλίσεως χωρίς να παραβαίνουν τη γενική απαγόρευση)·

(c) πρόσωπο που ασκεί δραστηριότητες της ασφαλιστικής αγοράς·

(d) πρόσωπο (που δεν εμπίπτει στη διάταξη του στοιχείου a το οποίο υποχρεούται να λάβει άδεια για τη σύναψη ή την εκτέλεση

(i) ασφαλιστικής συμβάσεως δυνάμει της οποίας οι παροχές που χορηγούνται από το εν λόγω πρόσωπο είναι αποκλειστικά ή κυρίως παροχές σε είδος σε περίπτωση ατυχήματος ή βλάβης οχήματος, ή

(ii) συμβάσεως στο πλαίσιο εργασιών κοινοτικής συνασφαλίσεως,

αλλά μόνο λόγω της ταυτότητας του προσώπου που ασκεί την εν λόγω δραστηριότητα.

2 Η παροχή από ασφαλιστή ή αντασφαλιστή που εδρεύει εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου

(a) ασφαλίσεως έναντι των κινδύνων ή καταστάσεων που περιγράφονται στο παράρτημα της [πρώτης οδηγίας περί γενικών ασφαλίσεων] ή στο παράρτημα της [πρώτης οδηγίας περί ασφαλίσεων ζωής], ή

(b) αντασφαλίσεως σχετικής με τους ως άνω κινδύνους ή καταστάσεις».

28. Επίσης, το τροποποιητικό διάταγμα του 2001 προσέθεσε τις ακόλουθες σημειώσεις στην ομάδα 2 του παραρτήματος 9 του ΝΦΠΑ 1994:

«(A1) Για τους σκοπούς του σημείου 1

Οι “εργασίες κοινοτικής συνασφάλισης” έχουν την ίδια έννοια όπως στην οδηγία 78/473/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 1978, περί συντονισμού των νομοθετικών, [σελ. 10 του πρωτοτύπου] κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων στον τομέα της κοινοτικής συνασφάλισης·

ως “ασφαλιστική δραστηριότητα” νοείται η δραστηριότητα που συνίσταται στη σύναψη και την εκτέλεση συμβάσεων ασφαλίσεως·

οι “δραστηριότητες της ασφαλιστικής αγοράς” έχουν την έννοια που ορίζει το άρθρο 316, παράγραφος 3, του Financial Services and Markets Act 2000 [νόμου του 2000 περί χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και αγορών].

(B1) Οι παραπομπές

(a) από τα σημεία 1 και 4 σε συμβάσεις ασφαλίσεως, και

(b) από το σημείο 1 και από τη σημείωση (A1) στη σύναψη και εκτέλεση συμβάσεων ασφαλίσεως,

πρέπει να νοούνται σε συνδυασμό με το άρθρο 22 του Financial Services and Markets Act 2000 [νόμου του 2000 περί χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και αγορών], με κάθε σχετικό διάταγμα που εκδίδεται δυνάμει του άρθρου αυτού και με το παράρτημα 2 του παρόντος νόμου.

(C1) Στο σημείο 2

(a) Ως “[πρώτη οδηγία περί γενικών ασφαλίσεων]” νοείται η οδηγία 73/239/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 1973, περί συντονισμού των νομοθετικών κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ανάληψη δραστηριότητας πρωτασφάλισης, εκτός της ασφαλίσεως ζωής, και την άσκηση αυτής·

(b) Ως “[πρώτη οδηγία ασφαλίσεων ζωής]” νοείται η οδηγία 79/267/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Μαρτίου 1979, περί συντονισμού των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ανάληψη της δραστηριότητας της πρωτασφάλισης ζωής και την άσκηση αυτής.»

29. Το VAT (Insurance) Order 2004 (διάταγμα του 2004 περί του ΦΠΑ επί των ασφαλίσεων) αντικατέστησε, με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2005, τα σημεία 1 έως 3 της ομάδας 2 του παραρτήματος 9 του ΝΦΠΑ 1994 με την ακόλουθη απαλλαγή:

«1 Εργασίες ασφαλίσεως και αντασφάλισεως».

30. Με το ίδιο διάταγμα καταργήθηκαν οι σημειώσεις (A1), (B1), (C1) στην ομάδα 2.

Ασφάλιση κ.λπ.

31. Καθ' όλο το χρονικό διάστημα το οποίο αφορά η αγωγή, και όσον αφορά τα στοιχεία που ενδιαφέρουν εν προκειμένω, κατ' εφαρμογήν της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου που διέπει την αδειοδότηση των ασφαλιστικών εταιριών η παροχή υπηρεσιών διαχείρισεως κεφαλαίων –περιλαμβανομένης της περιπτώσεως κατά την οποία οι υπηρεσίες αυτές παρέχονταν σε συνταξιοδοτικά ταμεία καθορισμένων παροχών– αποτελούσε κλάδο των «ασφαλιστικών δραστηριοτήτων» όταν οι σχετικές συμβάσεις συνάπτονταν και εκτελούνταν από ασφαλιστές, που κατά τα λοιπά ασκούσαν ασφαλιστικές δραστηριότητες. Επομένως, οι αδειοδοτημένοι ασφαλιστές του Ηνωμένου Βασιλείου «υπ[έ]κειντ[ο] στον έλεγχο των αρμοδίων για την εποπτεία των ιδιωτικών ασφαλιστικών επιχειρήσεων [σελ. 11 του πρωτοτύπου] διοικητικών αρχών» κατά την έννοια του άρθρου 1, σημείο 2, της πρώτης οδηγίας περί ασφαλίσεων ζωής.
32. Οι μη ασφαλιστές δεν απαιτείτο να λάβουν άδεια ασφαλιστή προκειμένου να παρέχουν υπηρεσίες διαχείρισεως κεφαλαίων, ούτε στην περίπτωση που οι υπηρεσίες αυτές παρέχονταν σε συνταξιοδοτικά ταμεία καθορισμένων παροχών. Απαιτείτο ωστόσο να λάβουν άδεια για την παροχή των υπηρεσιών αυτών δυνάμει άλλων νομοθετικών διατάξεων.

Παρατηρήσεις των διαδίκων

33. Στο Δικαστήριο φυσικά θα υποβληθούν λεπτομερείς παρατηρήσεις από αμφοτέρους τους διαδίκους. Ακολουθεί σύντομη περίληψη των κύριων επιχειρημάτων που αναπτύχθηκαν ενώπιον του Court of Appeal (εφετείου), εν είδει περαιτέρω εκθέσεως του ιστορικού της υποθέσεως.

Περίληψη των ισχυρισμών των trustees

34. Συνοπτικά, οι trustees ισχυρίζονται ότι:
- α. Η παροχή ασφαλιστικών υπηρεσιών απαλλάσσεται από τον ΦΠΑ κατά το δίκαιο της Ένωσης. Η απαλλαγή που αφορά τις «ασφαλιστικές εργασίες» έχει άμεσο αποτέλεσμα έναντι των φορολογουμένων και της HMRC.
  - β. Η παροχή υπηρεσιών διαχείρισεως κεφαλαίων πρέπει να αντιμετωπίζεται ως κλάδος δραστηριοτήτων πρωτασφαλίσεως και/ή δραστηριότητα ασφαλίσεως κατά την έννοια της πρώτης οδηγίας περί ασφαλίσεων ζωής, καθώς και υπό το καθεστώς που θεσπίζουν οι ασφαλιστικές οδηγίες της ΕΕ. Ως εκ τούτου, οι υπηρεσίες αυτές θα πρέπει να θεωρούνται ασφαλιστική δραστηριότητα από την άποψη του δικαίου της Ένωσης. Το λιγότερο, η παροχή υπηρεσιών διαχείρισεως κεφαλαίων από ασφαλιστή θα πρέπει πράγματι να αντιμετωπίζεται ως «ασφάλιση» κατά το δίκαιο της Ένωσης, ή να θεωρείται τέτοια.

- γ. Κατά την εξέταση της έννοιας και του πεδίου της απαλλαγής των «ασφαλιστικών εργασιών» από τον ΦΠΑ, πρέπει να δίδεται στην έννοια αυτή αυτοτελές περιεχόμενο, εφαρμοστέο σε όλα τα κράτη μέλη. Όπως το Δικαστήριο έχει κρίνει κατά πάγια νομολογία (βλ. αποφάσεις CPP, C-349/96, EU:C:1999:93, σκέψη 18, και Skandia, C-240/99, EU:C:2001:140, σκέψη 30), σημείο αφετηρίας της ανάλυσεως σχετικά με το τι συνιστά ασφάλιση αποτελεί το θεσπισμένο με τις ασφαλιστικές οδηγίες καθεστώ, περιλαμβανομένης της πρώτης οδηγίας περί ασφαλίσεων ζωής (όπως αυτή έχει τροποποιηθεί). Επομένως, η αυτοτελής έννοια της «ασφαλίσεως» πρέπει να νοείται όπως στις ασφαλιστικές οδηγίες, **[σελ. 12 του πρωτοτύπου]** ήτοι κατά τέτοιον τρόπο ώστε οι υπηρεσίες διαχειρίσεως κεφαλαίων να αντιμετωπίζονται ως είδος ασφαλιστικής δραστηριότητας ή κλάδος ασφαλιστικών εργασιών.
- δ. Εφόσον η παροχή των εν λόγω υπηρεσιών θεωρείται μορφή ασφαλιστικών εργασιών, τότε απαλλάσσεται ανεξάρτητα από το καθεστώς του παρόχου. Επομένως, η παροχή υπηρεσιών διαχειρίσεως κεφαλαίων προς τους trustees πρέπει υποχρεωτικώς να απαλλάσσεται στο Ηνωμένο Βασίλειο.
- ε. Επικουρικώς, και δεδομένου ότι η παροχή υπηρεσιών διαχειρίσεως κεφαλαίων από ασφαλιστή πρέπει να αντιμετωπίζεται ως «ασφάλιση», ή να θεωρείται τέτοια, κατά το δίκαιο της Ένωσης, η εφαρμογή της αρχής της φορολογικής ουδετερότητας οδηγεί στο ίδιο αποτέλεσμα. Επομένως, αν η παροχή των εν λόγω υπηρεσιών από ασφαλιστές απαλλάσσεται από τον ΦΠΑ, τότε επίσης η παροχή των ίδιων ή παρεμφερών υπηρεσιών διαχειρίσεως κεφαλαίων από μη ασφαλιστές θα πρέπει να απαλλάσσεται³.

Περίληψη των ισχυρισμών της HMRC

35. Συνοπτικά, η HMRC ισχυρίζεται ότι:
- α. Οι παρεχόμενες από μη ασφαλιστές υπηρεσίες διαχειρίσεως κεφαλαίων δεν αποτελούν «ασφαλιστικές εργασίες» κατά την έννοια της απαλλαγής κατά το άρθρο 13, Β, στοιχείο α' της έκτης οδηγίας και κατά το άρθρο 135, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας περί ΦΠΑ.
- β. Η έννοια αυτή αποτελεί αυτοτελή έννοια του δικαίου της Ένωσης και, όπως όλες οι απαλλαγές, πρέπει να ερμηνεύεται στενά⁴. Οι επίμαχες εργασίες στερούνται τα χαρακτηριστικά στοιχεία των ασφαλιστικών εργασιών. Σε

³ Συνομολογείται από τους trustees ότι, αν η απαλλαγή της παροχής υπηρεσιών διαχειρίσεως κεφαλαίων από ασφαλιστές δεν ήταν σύννομη, τότε η επίκληση της αρχής της φορολογικής ουδετερότητας είναι αλυσιτελής και ότι, εν τωιαύτη περιπτώσει, δεν δύνανται οι trustees να βασίσουν την αξίωσή τους στην πρότερη, μη σύννομη απαλλαγή –εκ μέρους της HMRC– των εν λόγω υπηρεσιών διαχειρίσεως κεφαλαίων οι οποίες παρέχονταν από ασφαλιστές.

⁴ Αποφάσεις CPP (C-349/96, EU:C:1999:93, σκέψη 15) και Skandia (C-240/99, EU:C:2001:140, σκέψη 32).

σειρά οκτώ αποφάσεων, αρχής γενομένης από την απόφαση στην υπόθεση CPP, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως διευκρινίσει ότι, για τους σκοπούς της απαλλαγής από τον ΦΠΑ, «μια ασφαλιστική εργασία χαρακτηρίζεται, κατά γενική παραδοχή, από το ότι ο ασφαλιστής αναλαμβάνει, μετά την καταβολή του ασφαλιστή, να προβεί, σε περίπτωση επελεύσεως του καλυπτομένου κινδύνου, στην παροχή προς τον ασφαλισμένο η οποία συμφωνήθηκε κατά τη σύναψη της συμβάσεως»⁵ [σελ. 13 του πρωτοτύπου]

- γ. Σε δύο τουλάχιστον από τις υποθέσεις εκείνες, το Δικαστήριο έκρινε ότι, όταν ένα πρόσωπο επιτελεί όλες τις λειτουργίες ενός ασφαλιστή πλην της αναλήψεως κινδύνου βάσει συμβάσεως αποζημιώσεως, οι επίμαχες εργασίες δεν συνιστούν ασφαλιστικές εργασίες για τον σκοπό της απαλλαγής από τον ΦΠΑ⁶.
- δ. Αυτές οι ουσιώδεις πτυχές λείπουν από τις εξεταζόμενες στην παρούσα υπόθεση εργασίες: συνομολογείται από τους διαδίκους ότι οι πάροχοι των υπηρεσιών διαχείρισεως κεφαλαίων δεν παρέχουν στους trustees οποιουδήποτε είδους αποζημίωση έναντι κινδύνου, ούτε έχουν συμβατική σχέση με πρόσωπο στο οποίο παρέχεται οποιασδήποτε μορφής ασφαλιστική κάλυψη κινδύνου, ήτοι με ασφαλισμένο πρόσωπο. Κατά συνέπεια, οι επίμαχες εργασίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο της απαλλαγής.
- ε. Η νομολογία την οποία επικαλούνται οι trustees δεν επηρεάζει την ανάλυση αυτή. Η εκ μέρους του Δικαστηρίου παραπομπή στις διατάξεις της πρώτης οδηγίας περί γενικών ασφαλίσεων (όπως έχει τροποποιηθεί) στην απόφαση CPP έγινε στο πλαίσιο της εξετάσεως του ζητήματος αν θα ήταν δυνατόν να εμπίπτει στην έννοια της «ασφαλίσεως» η παροχή υπηρεσιών, σε περίπτωση ατυχήματος/απώλειας, η οποία συνίσταται σε παροχές σε είδος και όχι σε χρήμα. Η πρώτη οδηγία περί ασφαλίσεων ζωής καλύπτει «εργασίες», ανεξαρτήτως του αν αυτές περιλαμβάνουν επίσης «ασφαλιστικές εργασίες» (υπό την έννοια της απαλλαγής από τον ΦΠΑ), έτσι ώστε να καθίσταται δυνατό για τον αδειοδοτημένο ασφαλιστή να ασκεί δραστηριότητες αυτού του είδους στο πλαίσιο των ασφαλιστικών δραστηριοτήτων του. Στην υπόθεση Skandia, το Δικαστήριο απέρριψε τον ισχυρισμό ότι η μεία «ασφαλιστικής εργασίας» αρκούσε για να συμπεριληφθούν ρυθμιζόμενες δραστηριότητες οι οποίες δεν έχουν τα «χαρακτηριστικά στοιχεία» τα οποία προσδιορίζονται στην απόφαση CPP.

⁵ Αποφάσεις CPP (C-349/96, EU:C:1999:93, σκέψη 17)· Skandia (C-240/99, EU:C:2001:140, σκέψη 37)· Taksatorringen (C-8/01, EU:C:2003:621, σκέψη 39)· Επιτροπή κατά Ελλάδας (C-13/06, EU:C:2006:765, σκέψη 10)· Swiss Re Germany Holding (C-242/08, EU:C:2009:647, σκέψη 34)· BGZ Leasing (C-224/11, EU:C:2013:15, σκέψη 58)· Mapfre (C-584/13, EU:C:2015:488, σκέψη 28) και Aspiro (C-40/15, EU:C:2016:172, σκέψη 22).

⁶ Αποφάσεις Skandia (C-240/99, EU:C:2001:140) και Aspiro (C-40/15, EU:C:2016:172).

- στ. Δεν υπάρχουν αποφάσεις στις οποίες το Δικαστήριο παρέκκλινε από την έννοια των «χαρακτηριστικών στοιχείων» των ασφαλιστικών εργασιών, όπως αυτά προσδιορίζονται στην απόφαση CPP, είτε με παραπομπή στις ασφαλιστικές οδηγίες είτε με άλλον τρόπο.
- ζ. Το πεδίο της απαλλαγής της ασφαλίσεως διέπεται αποκλειστικώς και εξαντλητικώς από τις οδηγίες περί ΦΠΑ. Δεν μπορεί να διευρυνθεί με επίκληση της αρχής της φορολογικής ουδετερότητας: βλ. απόφαση *Aspiro*, σκέψη 31. Ούτε μπορεί κάποιος να επικαλεστεί υπέρ αυτού παρανομία που διαπράχθηκε υπέρ άλλου: βλ. απόφαση *Rank Group*, C-259/10 [σελ. 14 του πρωτοτύπου] και C-260/10, EU:C:2011:719, σκέψη 62 (όπως άλλωστε συνομολογείται από τους trustees).

Οι λόγοι για τους οποίους ζητείται η έκδοση προδικαστικής απόφασης

36. Το Court of Appeal (εφετείο) θεωρεί ότι η ερμηνεία και η εφαρμογή του άρθρου 135, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας περί ΦΠΑ και η σχέση του με την πρώτη οδηγία περί ασφαλίσεων ζωής (όπως έχει τροποποιηθεί) υπό τις περιστάσεις της παρούσης υποθέσεως δεν αποτελούν *acte clair*.
37. Για τους λόγους αυτούς, το Court of Appeal (εφετείο) κρίνει ότι η έκδοση προδικαστικής απόφασης από το Δικαστήριο επί του ερωτήματος που παρατίθεται κατωτέρω είναι αναγκαία για να αποφανθεί επί της εφέσεως.

Το προδικαστικό ερώτημα:

38. Αποτελούν οι υπηρεσίες διαχείρισεως κεφαλαίων συνταξιοδοτικών ταμείων, όπως εκείνες που παρέχονταν στους trustees από (α) ασφαλιστές και/ή (β) μη ασφαλιστές, «ασφαλιστικές εργασίες» κατά την έννοια του άρθρου 135, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας περί ΦΠΑ (πρώην άρθρου 13, Β, στοιχείο α', της έκτης οδηγίας);

[παραλειπόμενα]